

Ochrana práv k odrůdám

je formou ochrany duševního vlastnictví šlechtitele a zajišťuje držitelům šlechtitelských práv výlučné právo k využívání chráněné odrůdy.

- držitel může poskytnout souhlas s využíváním chráněné odrůdy jiné osobě na základě licenční smlouvy,
- licenční poplatky jsou významným finančním zdrojem pro investice do výzkumu a šlechtění nových odrůd.

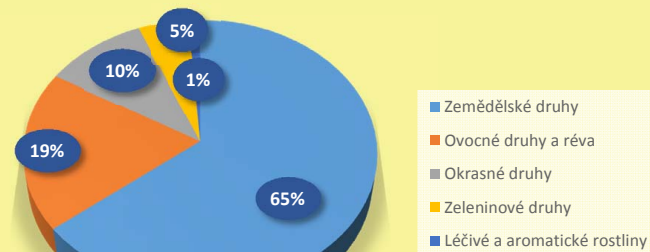
V rámci EU může být odrůda chráněna: Podmínky udělení ochranných práv:

- na území jednotlivých členských států podle jejich národních zákonů,
- jednotně na území celé EU.
- odlišnost, uniformita, stálost (OUS) a novost,
- vyhovující název,
- zajištěné udržovací šlechtění.

O udělení ochranných práv v ČR podle zákona č. 408/2000 Sb. rozhoduje ÚKZÚZ prostřednictvím NOÚ na základě provedených zkoušek.

Ochranná práva mohou být udělena odrůdám všech rostlinných druhů.

V současnosti je chráněno 791 odrůd

Mezinárodní spolupráce

ÚKZÚZ je pověřen Správní radou Odrůdového úřadu Společenství (CPVO) k provádění zkušební činnosti v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2100/94 u 29 druhů rostlin. NOÚ provádí zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti pro CPVO, národní odrůdové úřady členských států EU a třetích zemí. S vybranými evropskými úřady spolupracuje i v oblasti zkoušek užitné hodnoty.

Účast v expertních pracovních skupinách a mezinárodních projektech

- UPOV pro zemědělské plodiny, zeleniny, ovocné druhy, biometriku, biomolekulární technologie
- CPVO,
- Evropské Komise a Evropské Rady,
- IBS (Mezinárodní biometrická společnost).

Odbor provozní a zkušební

Na 15 zkušebních stanicích umístěných ve významných zemědělských výrobních oblastech zajišťuje činnosti pro další odbory ÚKZÚZ:

- pro NOÚ zakládá a hodnotí pokusy pro ochranu práv k odrůdám, registraci a doporučování odrůd,
- pro Odbor osiv a sadby zakládá a hodnotí vegetační zkoušky vybraných druhů rostlin,
- pro Sekci zemědělských vstupů zakládá a hodnotí stacionární pokusy pro agrochemické zkoušení půd,
- v oblasti trvalých kultur udržuje kolekce odrůd vybraných ovocných druhů.
- ve spolupráci se Sekcí rostlinolékařské péče provozuje síť automatických meteorologických stanic a sacích pastí hmyzu a podílí se na monitoringu výskytu škodlivých organismů.

Kontakty:

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

Národní odrůdový úřad
Hroznová 2, 656 06 Brno
Tel.: 543 548 211

Odbor provozní a zkušební
Hroznová 2, 656 06 Brno
Tel.: 543 548 350

www.ukzuz.cz

08-2017

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ Národní odrůdový úřad

Registrace odrůd

je základním předpokladem uznávání a uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu odrůd a zárukou vhodnosti odrůdy pro půdně-klimatické podmínky ČR.

Pro pěstitele a další uživatele odrůd je zárukou:

- užitné hodnoty odrůdy (výnos, odolnost proti škodlivým organismům a abiotickým stresům, kvalitativní parametry),
- odpovídající kvality rozmnožovacího materiálu.

Šlechtitelům:

- garantuje rovné podmínky přístupu na trh s pozitivním dopadem na míru biodiverzity v životním prostředí.

Z hlediska celospolečenského:

- je jedním z nástrojů zajištění ochrany zdraví lidí, zvířat a životního prostředí,
- podílí se na bezpečnosti potravinového řetězce,
- přispívá k uplatnění systému integrované ochrany rostlin.

Podmínky pro registraci odrůdy:

- odlišnost, uniformita, stálost (OUS),
- užitná hodnota (UH),
- vyhovující název,
- zajištěné udržovací šlechtění.

Definice užitné hodnoty dle zákona č. 219/2003 Sb.

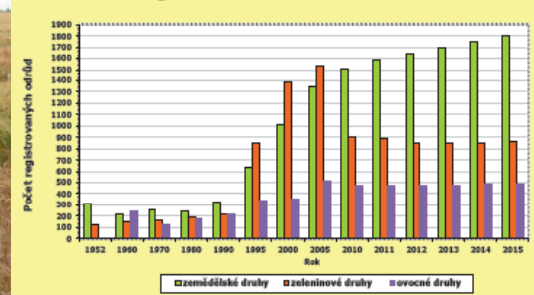
Odrůda má užitnou hodnotu, představuje-li souhrnem svých vlastností ve srovnání s jinými registrovanými odrůdami alespoň v některé pěstitelské oblasti zřejmý přínos pro pěstování nebo pro její využití anebo pro produkty od ní odvozené. Vykazuje-li odrůda některé vynikající vlastnosti, může být od jednotlivých horších vlastností odhlédnuto.

O registraci odrůdy rozhoduje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) prostřednictvím Národního odrůdového úřadu (NOÚ).

Odrůdy registrované v České republice jsou pravidelně publikovány v Seznamu odrůd zapsaných ve Státní odrůdové knize a taktéž zveřejněny na www.ukzuz.cz.

Z národních seznamů registrovaných odrůd členských států EU jsou sestavovány společné katalogy odrůd druhů zemědělských rostlin a odrůd druhů zeleniny. Odrůdy v nich zapsané smějí být uváděny do oběhu ve všech členských státech EU.

Registrace odrůd v letech 1952–2015

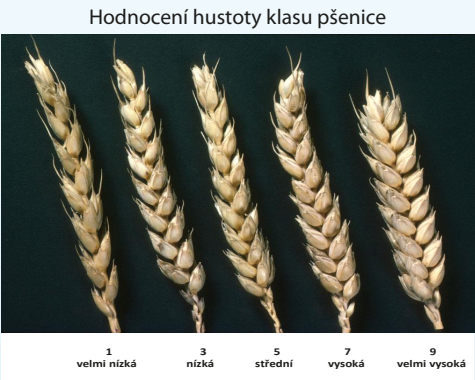

Zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti

- jsou součástí řízení o registraci odrůd a udělení ochranných práv k odrůdě,
- poskytují jednoznačný popis odrůdy, který slouží k identifikaci odrůdy,
- provádí se dle mezinárodně harmonizovaných metodik nebo národních zkušebních směrnic.

Odlišnost

Odrůda je odlišná, jestliže se zřetelně odlišuje od každé jiné obecně známé odrůdy projevem nejméně jednoho znaku vyplývajícího z jejího genotypu nebo kombinace genotypů.

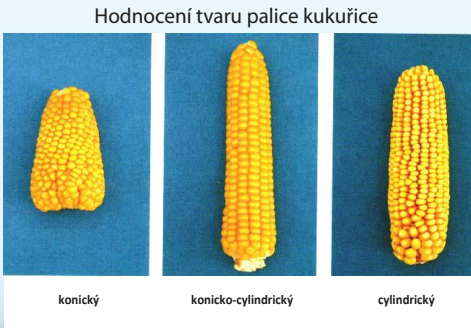

Uniformita

Odrůda se považuje za uniformní, jestliže je dostatečně jednotná v projevu sledovaných znaků. Mira uniformity se posuzuje v závislosti na způsobu rozmnožování (rostliny cizosprašné, samo-sprašné či vegetativně množené).

Stálost

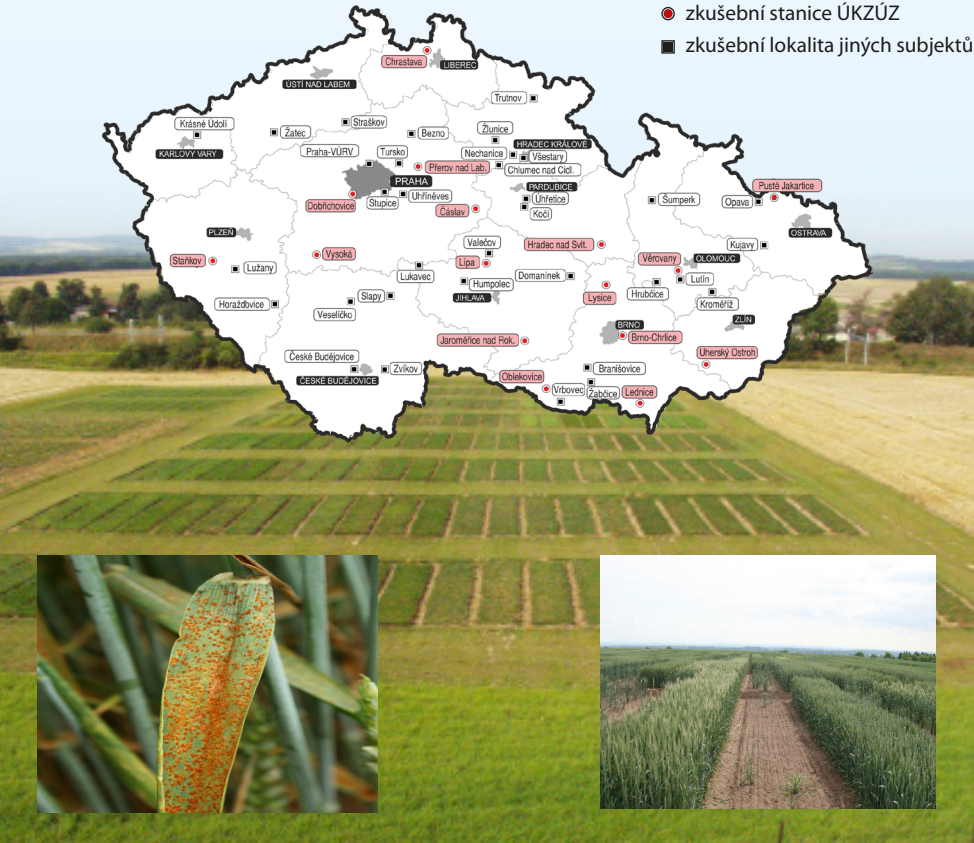
Odrůda se považuje za stálou, jestliže v projevu sledovaných znaků zůstává po opakovaném množení beze změny.

Zkoušky užitné hodnoty odrůd

- jsou součástí řízení o registraci odrůd a následného doporučování odrůd,
- poskytují informaci o významných hospodářských vlastnostech odrůd,
- provádí se dle metodik ÚKZÚZ,
- probíhají na zkušebních stanicích ÚKZÚZ a smluvních pracovištích jiných organizací reprezentujících významné pěstitelské oblasti ČR,
- sledují se významné hospodářské vlastnosti odrůd, jako jsou výnos, odolnost proti chorobám a škůdcům, odolnost proti vyzimování, odolnost proti poléhání, ranost a další,
- u vybraných druhů se sleduje reakce odrůd na různé intenzity pěstování (úroveň hnojení dusíkem, užití fungicidů a morforegulátorů),
- hodnotí se technologické a kvalitativní parametry, např. pekařská kvalita pšenice, sladovnická jakost ječmene, organoleptické vlastnosti vína, stolní hodnota brambor.

Výsledky zkoušek se zveřejňují na www.ukzuz.cz

Doporučování odrůd

- usnadňuje výběr vhodné odrůdy pro zvolený účel a dané půdně-klimatické podmínky,
- provádí se u vybraných hospodářsky významných zemědělských plodin v konvenčním i ekologickém režimu,
- organizuje ÚKZÚZ ve spolupráci s plodinovými komisemi, které zastupují odbornou zemědělskou veřejnost.

Zkoušky pro Seznam doporučených odrůd (SDO)

- do zkoušek pro SDO mohou být zařazeny pouze odrůdy registrované v ČR,
- provádějí se v široké síti lokalit využívající vedle zkušebních stanic ÚKZÚZ lokality smluvních organizací,
- výsledky poskytují detailnější víceleté informace umožňující doporučení pro pěstování a další využití,
- financování zkoušení na lokalitách smluvních organizací je zajištěno prostřednictvím dotačního titulu Ministerstva zemědělství.

